

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาของนักศึกษาแพทย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๕ จำนวน ๒๕๐ คน ซึ่งเป็นจำนวนเต็มของนักศึกษาชั้นปีที่ ๓-๖ โดยกำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้ คือ

๑. นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาในการใช้บริการห้องสมุด
๒. นักศึกษาแพทย์มีความต้องการใช้บริการมากกว่าที่ห้องสมุดจัดให้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปัญหาของนักศึกษาแพทย์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งได้รับกลับคืนมา ๒๕๐ ฉบับ หรือร้อยละ ๑๐๐ ของแบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งหมด ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

๑. ในด้านสถานภาพการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์นั้น ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓-๖ เมื่อแยกตามชั้นปีจะได้เป็น นักศึกษาชั้นปีที่ ๓ จำนวน ๖๐ คน นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๔ จำนวน ๖๑ คน นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๕ จำนวน ๕๕ คน และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๖ จำนวน ๖๐ คน และเมื่อแยกตามเพศแล้ว ปรากฏว่า เป็นนักศึกษาแพทย์หญิง ๓๔ คน เป็นนักศึกษาแพทย์ชาย ๒๐๖ คน

๒. สภาพการใช้ห้องสมุด นักศึกษาแพทย์ทุกชั้นปี ร้อยละ ๔๓.๑๐ ใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์น้อยที่สุด เหตุผลที่นักศึกษาแพทย์มาใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์น้อยที่สุด ร้อยละ ๔๕.๕๒ ให้เหตุผลว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้ความช่วยเหลือ และเป็นกันเองมาก รองลงมา ร้อยละ ๔๗.๔๔ ให้เหตุผลว่า มาใช้เพราะห้องสมุดมีหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

ในด้านความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์ พบว่า นักศึกษาแพทย์ ร้อยละ ๗๘.๔๔ มีความรู้เรื่องห้องสมุดบ้างเล็กน้อย ส่วนนักศึกษาแพทย์ที่ไม่มีความรู้

เรื่องห้องสมุดเล่มมีเพียง ร้อยละ ๑.๐๘ เท่านั้น วิธีการเรียนรู้การใช้ห้องสมุดของ นักศึกษาแพทย์ ร้อยละ ๙๔.๑๒ เรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดจากการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และร้อยละ ๕๒.๙๔ เรียนรู้จากบรรณารักษ์ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ ๑๐.๕๙ เรียนรู้โดย การอ่านจากคู่มือการใช้ห้องสมุด

สำหรับวิธีการเดินทางมาใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๔.๘๖ ใช้การเดินทาง มีเพียงส่วนน้อยที่มาโดยรถยนต์ส่วนตัว และอาศัยรถเพื่อน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๐ เท่านั้น อัตราความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด คือ มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็น ร้อยละ ๕๒.๑๓ รองลงมา ร้อยละ ๒๑.๒๘ เข้าใช้ไม่แน่นอน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่มีนักศึกษาแพทย์คนใดใช้ห้องสมุดเดือนละครั้ง นักศึกษานิยมมาใช้ห้องสมุดในช่วงเวลา พักกลางวัน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๙๕ นิยมมาใช้ห้องสมุดในช่วงเวลาที่ไม่มีการสอน คิดเป็น ร้อยละ ๗๖.๕๔ และร้อยละ ๕๓.๐๙ นิยมใช้ห้องสมุดหลังเลิกเรียนในแต่ละวัน กำหนด ช่วงเวลาที่นักศึกษามาใช้ห้องสมุดเป็นประจำ คือ เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๓๐ น. ทุกวัน โดยเฉพาะวันจันทร์ กับวันพุธ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕๔ รองลงมา ร้อยละ ๕๑.๐๔ มาใช้ห้องสมุด เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๓๐ ของวันอังคาร ช่วงเวลาที่ใช้น้อย คือ ช่วงเช้า เวลา ๗.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. ทุกวัน ยกเว้นวันเสาร์

บริการห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์เคยใช้เป็นประจำ คือ บริการยืม-คืนหนังสือ วารสาร และสื่อดิจิทัล ร้อยละ ๑๐๐ รองลงมา คือ ใช้บริการสถานที่ เพื่อกิจกรรมทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๕ บริการที่ใช้น้อยที่สุด คือ บริการ รวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง และบริการตรวจวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย บริการทั้ง ๒ ประเภทนี้ นักศึกษาแพทย์ใช้บริการในอัตราที่เท่ากัน คือ ร้อยละ ๑๗.๒๘

วัสดุในห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์เคยใช้มากที่สุด คือ หนังสือตำรา คิดเป็น ร้อยละ ๙๕.๐๘ รองลงมา นั้นเป็นบริการวารสารภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๔๑ และร้อยละ ๗๓.๗๗ นิยมใช้บริการหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนวัสดุที่นักศึกษาแพทย์ใช้น้อยที่สุด คือ ไมโครฟิล์ม ใช้เพียง ร้อยละ ๑๘.๐๓ เท่านั้น

แรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษาแพทย์มาใช้บริการห้องสมุด คือ นักศึกษาดต้องการ ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ทางทางการแพทย์ และต้องการศึกษาค้นคว้า เรื่องที่สนใจ

เป็นพิเศษ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๖๑ และ ๗๘.๖๔ ตามลำดับ นอกจากนี้ นักศึกษายังให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า มาที่ห้องสมุดเพื่อมาดูจดหมายและพัสดุไปรษณีย์ คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๔

๓. ปัญหาของนักศึกษาแพทย์ในการใช้บริการ วัสดุสิ่งพิมพ์ และคู่มือช่วยค้นต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดให้

ปัญหาทั่วไป ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาทั่วไปในระดับน้อย เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นปัญหาเกี่ยวกับจำนวนหนังสือ วารสาร ทำให้ยืมแต่ละครั้งน้อยเกินไป และปัญหาค่าถ่ายเอกสารมีราคาแพง ซึ่งนักศึกษาแพทย์ประสบในระดับปานกลาง

ปัญหาด้านสถานที่และครุภัณฑ์ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับน้อยทุกปัญหา

ปัญหาในการใช้หนังสือตำรา และหนังสือทั่วไปทางการแพทย์ ผลปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลางมากกว่าระดับอื่น สำหรับปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับน้อย ได้แก่ ปัญหาในเรื่องการจัดเรียงหนังสือสับสน ยากแก่การค้นหา ปัญหาไม่ทราบวิธีค้นหาหนังสือเล่มที่ต้องการ และหนังสือที่ต้องการอยู่ในสภาพเก่าชำรุด สำหรับปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับมาก มีเพียงปัญหาเดียว คือ ปัญหาด้านหนังสือตำราภาษาไทย มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ

ปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง ผลปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกปัญหา

ปัญหาในการใช้วารสารทางวิชาการ นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาด้านนี้ในระดับน้อย และระดับปานกลาง ปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ ไม่ทราบวิธีค้นหาวารสารฉบับที่ต้องการ การจัดเรียงวารสารสับสนยากแก่การค้นหา และวารสารภาษาอังกฤษที่ห้องสมุดบอกรับไม่เพียงพอ ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางคือ วารสารวิชาการส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ วารสารวิชาการภาษาไทย มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ และวารสารย้อนหลังไม่เพียงพอ เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่มีปัญหาใดเลยที่อยู่ในระดับมาก

ปัญหาในการใช้วารสารสาระสังเขป นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาอยู่ในระดับน้อย และระดับปานกลาง ปัญหาที่นักศึกษาประสบอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ วารสารสาระสังเขป มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ ส่วนปัญหาที่นักศึกษาประสบในระดับปานกลาง คือ ไม่ทราบวิธีใช้วารสารสาระสังเขป

ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาล ผลปรากฏว่า ปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับมาก คือ ไม่ทราบแหล่งที่จัดเก็บวิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาล สำหรับปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่มีบัตรรายการเพื่อใช้ค้นสิ่งพิมพ์รัฐบาล และห้องสมุดวิทยานิพนธ์ทางการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องไม่ครบทุกสถาบัน ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลตามที่ต้องการ และการจัดหมวดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลสับสน

ปัญหาในการใช้บริการหนังสือพิมพ์และคู่มือการใช้ห้องสมุด ผลปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาระดับมากในเรื่อง หนังสือพิมพ์ไม่อยู่กับที่ สำหรับปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือการใช้ห้องสมุดไม่ดี และหนังสือพิมพ์มีจำนวนน้อยฉบับ ส่วนหนังสือพิมพ์ล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ เป็นปัญหาในระดับน้อย สำหรับนักศึกษาแพทย์

ปัญหาในการใช้ทรัพยากรวารสารทางการแพทย์ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับน้อยทุกปัญหา ยกเว้นปัญหาเดียวที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับปานกลาง และระดับน้อยเท่ากัน คือ มีบัตรทรัพยากรวารสารแต่ไม่มีตัวเล่มวารสาร คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๓

ปัญหาการใช้บัตรทะเบียนวารสารและบัตรรายการ ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาในระดับน้อยทุกปัญหา

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์ พบว่าปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับมาก ได้แก่ ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีโสตทัศนวัสดุประเภทใดบ้าง ส่วนนักศึกษาแพทย์ร้อยละ ๔๖.๕๖ และ ๔๐.๖๔ ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ในเรื่องไม่สามารถค้นหาเทปบรรยายที่ต้องการได้ และการจัดเก็บสไลด์ของห้องสมุด ไม่สะดวกแก่การหยิบมาใช้ สำหรับปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย คือ นักศึกษาแพทย์ไม่ทราบว่าห้องสมุดเก็บสไลด์พร้อมเทปคำบรรยายไว้ที่ใด

ปัญหาในด้านบุคลากร ผลปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับน้อยทุกปัญหา

จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้บริการห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๑ อย่างไรก็ตามปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ประสบน้อยอยู่ในระดับแตกต่างกัน กล่าวคือ ประสบปัญหาส่วนใหญ่ในระดับน้อย และ

รองลงมาในระดับปานกลาง สำหรับบริการที่นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาในระดับมากมี ๔ บริการ ได้แก่ หนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาไทย มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ ไม่ทราบแหล่งที่เก็บวิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีอยู่ในห้องสมุด หนังสือพิมพ์ไม่อยู่กับที่ และไม่ทราบว่าห้องสมุดมีสื่อทัศนวัสดุประเภทใดบ้าง

๔. ความต้องการของนักศึกษาแพทย์ในบริการ วัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องสมุด

เกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาแพทย์ในบริการ วัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องสมุด ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความต้องการและประโยชน์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับจากบริการแต่ละประเภท จากวัสดุสิ่งพิมพ์ และคู่มือช่วยค้นต่าง ๆ รวมทั้งได้ศึกษาถึงบริการที่นักศึกษาแพทย์ต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความต้องการในด้านบริการต่าง ๆ ผลปรากฏว่า บริการส่วนใหญ่ที่นักศึกษาต้องการอยู่ในระดับปานกลาง มีบริการบางบริการที่นักศึกษาแพทย์ต้องการในระดับมาก ได้แก่ บริการยืม-คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุดเมื่อมีปัญหา หนังสือจอง และบริการแนะนำการใช้ทรัพยากรวารสาร สำหรับบริการที่นักศึกษาแพทย์ต้องการในระดับน้อย ได้แก่ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการหนังสือเช่า และบริการแนะนำการใช้หนังสืออ้างอิง

สำหรับประโยชน์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับจากบริการต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่านักศึกษาแพทย์ได้รับประโยชน์สอดคล้องกับความต้องการเกือบทั้งหมด ยกเว้น บริการแนะนำการใช้หนังสืออ้างอิง ซึ่งนักศึกษาแพทย์มีความต้องการในระดับน้อย แต่ประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ซึ่งนักศึกษาแพทย์มีความต้องการปานกลาง แต่ประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก

ความต้องการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นต่าง ๆ ปรากฏว่า ความต้องการส่วนใหญ่ของนักศึกษาแพทย์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับวัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นบางประเภทที่นักศึกษาแพทย์มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ หนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาไทยและอังกฤษ วารสารทางวิชาการภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ ส่วนวัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นที่นักศึกษาแพทย์มีความต้องการในระดับน้อย คือ วิทยานิพนธ์

สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารสาระสังเขป และทำเนียบนาม

สำหรับประโยชน์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่สอดคล้องกับความต้องการ ยกเว้น หนังสือพิมพ์ นักศึกษาแพทย์มีความต้องการในระดับมาก แต่ประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง และทะเบียนนาม นักศึกษาแพทย์มีความต้องการน้อย แต่ประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง

บริการที่นักศึกษาแพทย์ต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น ผลปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลางทุกบริการ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๒ คือ นักศึกษาแพทย์มีความต้องการในบริการมากกว่าที่ห้องสมุดจัดให้

๔. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับการใช้บริการวัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดสรรให้

สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อบริการวัสดุสิ่งพิมพ์คู่มือช่วยค้น อาคารสถานที่ บุคลากรห้องสมุด และระเบียบการใช้ห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ มีความเหมาะสมเพียงใด ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความคิดเห็นต่อบริการต่าง ๆ นักศึกษาแพทย์มีความคิดเห็นว่า บริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดสรรให้อยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมระดับปานกลาง สำหรับบริการที่มีความเหมาะสมระดับมาก ได้แก่ บริการยืม-คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดเมื่อมีปัญหา ส่วนบริการที่มีความเหมาะสมระดับน้อย มีเพียงบริการเดียว คือ บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการที่มีความเหมาะสมในระดับมากและระดับปานกลางเท่ากัน คือ บริการหนังสือจอง คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๔

สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติม นักศึกษาแพทย์ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบริการว่า บริการจองหนังสือที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น มีความเหมาะสมปานกลาง ห้องสมุดควรปรับปรุงให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน กล่าวคือ หนังสือเล่มใดที่มีคนใช้มากจองต่อกันมากห้องสมุดควรซื้อเพิ่มเติม สำหรับคนที่ยืมไปก่อน แล้วไม่ส่งคืนตามกำหนดควรปรับเป็น ๒ เท่า

ความเหมาะสมด้านสถานที่และครุภัณฑ์ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สถานที่และครุภัณฑ์ห้องสมุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การถ่ายเทของอากาศ และความสะอาด ซึ่งนักศึกษาแพทย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก

ความเหมาะสมของวัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้น ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในด้านความทันสมัย ขอบเขตเนื้อหา จำนวน การจัดเก็บ และประโยชน์ของวัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้น พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทั้งหมด ยกเว้น เพียงอย่างเดียว คือ จำนวนหนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาไทยที่มีความเหมาะสมน้อย

ความเหมาะสมในด้านบุคลากร ผลปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บุคลากรของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นจำนวนบุคลากร ซึ่งนักศึกษามีความเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

สำหรับความเหมาะสมในด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งหมด

อภิปรายผล

๑. สภาพการใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์มาใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๑๐ ส่วนห้องสมุดของโรงพยาบาลสงขลา ปรากฏว่า ไม่มีนักศึกษาแพทย์คนใดไปใช้บ่อย สาเหตุประการแรกอาจจะเป็นเพราะ ห้องสมุดโรงพยาบาลสงขลาเป็นห้องสมุดโรงพยาบาล ซึ่งสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ไม่ใช่เป็นห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ วัสดุสิ่งพิมพ์ภายในห้องสมุดอาจจะไม่ทันสมัยและไม่สมบูรณ์เท่าวัสดุสิ่งพิมพ์ที่มีในห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ หนังสือตำราสำหรับนักศึกษาแพทย์อาจจะมีน้อย หรือไม่มีเลย ทำให้นักศึกษาไม่ไปใช้ ประการที่สองอาจจะ เป็นเพราะห้องสมุดโรงพยาบาลสงขลาไม่มีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ดำเนินงานห้องสมุด และให้บริการแก่ผู้ใช้ เพราะเท่าที่ทราบเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบและดูแลกิจการห้องสมุดโรงพยาบาลสงขลา มีวุฒิ ป.กศ.สูง ในสาขาวิชาอื่น ซึ่งไม่ใช่บรรณารักษศาสตร์ ประการที่สาม อาจจะ เป็นเพราะห้องสมุดโรงพยาบาลสงขลาไม่ให้บริการเฉพาะ

แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลสงขลาเท่านั้น นอกจากนี้ระเบียบการใช้ห้องสมุดอาจจะไม่เชื่ออำนาจความสะดวกแก่นักศึกษาแพทย์ในการมาใช้ห้องสมุดโรงพยาบาลสงขลา

สำหรับเหตุผลที่นักศึกษาเลือกใช้บริการห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มากที่สุด เพราะเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้ความช่วยเหลือ และเป็นกันเองดีมาก บรรณารักษ์ธัญญาศศิ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของบาร์บารา ซี. เดวิส^๑ ซึ่งพบว่า บริการห้องสมุดจะบรรลุวัตถุประสงค์ถ้าบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือ มีความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับผู้ใช้ แต่ผลการวิจัยนี้ต่างจากผลการวิจัยของ โมฮัมเหม็ด ซาเลห์ จามิล แอซฮอร์^๒ ซึ่งพบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดขาดมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ใช้ สำหรับเหตุผลรองลงมา ที่นักศึกษาแพทย์เลือกใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ เพราะห้องสมุดามีหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตรงตามที่ต้องการ ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ รัตนา กระแสชัย^๓ พบว่า นักศึกษาแพทย์ ปี ๒-๖ ใช้แต่ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น เพราะมีหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตรงตามที่ต้องการ

นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องห้องสมุดบ้างเล็กน้อย มีเพียงร้อยละ ๑.๐๔ เท่านั้น ซึ่งไม่มีความรู้เรื่องห้องสมุดเลย นักศึกษาแพทย์ส่วนมากเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดจากการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย นอกจากนี้นักศึกษาแพทย์บางคนเรียนรู้การใช้ห้องสมุดจากบรรณารักษ์ และมีนักศึกษาแพทย์เพียงส่วนน้อยเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดจากการอ่านจากคู่มือการใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยนี้ต่างจากผลการวิจัยของรัตนา กระแสชัย^๔

^๑Davis, "User Needs: the Key to Changing Library Services and Policies," p. 197.

^๒Ashoor, "A Survey of User's Attitude Toward the Resources and Services of Three University Libraries in Saudi Arabia," 4567-A.

^๓รัตนา กระแสชัย, "ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทย-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า ๖๔.

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๔.

ซึ่งพบว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ เรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดจากการแนะนำของบรรณารักษ์มากที่สุด และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒-๖ เรียนรู้โดยการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่านักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ส่วนใหญ่นี้ มีความสนใจเลือกเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด ซึ่งเปิดเป็นวิชาเลือกในระดับปี ๑ และ ปี ๒ ในคณะวิทยาศาสตร์

ในการเดินทางมาใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่นิยมใช้การเดิน มีเพียงส่วนน้อยที่มาใช้ห้องสมุดโดยรถยนต์ส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มักพักอยู่ในหอพัก ซึ่งอยู่ภายในมหาวิทยาลัย ไม่ไกลจากห้องสมุด และฝึกเรียนมากนัก สามารถเดินมาใช้ห้องสมุดได้สะดวก จึงนิยมเดินมาใช้ห้องสมุด นอกจากการเดินมาใช้ห้องสมุดแล้ว รองลงมา นักศึกษามาใช้ห้องสมุดโดยรถจักรยานยนต์

อัตราความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์ ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มักมาใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของทัศนาศา ชาญพล^๑ วณิชดา จินตนาอนุรัตน์^๒ และสุนีย์ น้อยจันทร์^๓ ซึ่งพบว่า ผลิตนักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง รองลงมา ใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน แต่ไม่มีนักศึกษาแพทย์คนใดที่ใช้ห้องสมุดเดือนละครั้งเลย แสดงว่าหลักสูตรการศึกษาแพทย์จำเป็นจะต้องอาศัยห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าควบคู่ไปกับการศึกษาจากผู้ปฎิบัติโดยตรง ดังนั้นนักศึกษาแพทย์จึงจำเป็นต้องมาใช้ห้องสมุดทุกคน สำหรับช่วงเวลาที่นักศึกษาแพทย์เข้าใช้ห้องสมุดมากที่สุด คือ ช่วงเวลา ๑๒.๐๐ น. - ๑๓.๓๐ น. ของทุกวัน โดยเฉพาะวันจันทร์ กับวันพุธ มีผู้มาใช้ห้องสมุดถึงร้อยละ ๙๒.๕๔ รองลงมา

^๑ทัศนาศา ชาญพล, "การใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง," หน้า ๑๕๔.

^๒วณิชดา จินตนาอนุรัตน์, "การศึกษานโยบายการใช้บริการห้องสมุดกลางของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์," หน้า ๘๗.

^๓สุนีย์ น้อยจันทร์, "การสำรวจความต้องการของผู้ใช้คณะเภสัชศาสตร์ในประเทศไทย," หน้า ๖๗.

คือ วันอังคาร ส่วนช่วงเวลาที่นักศึกษาแพทย์มาใช้ห้องสมุดน้อยที่สุดคือ ช่วงเช้าของทุกวัน ยกเว้นวันเสาร์ สาเหตุที่นักศึกษาแพทย์มาใช้ห้องสมุดมากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเพราะ เวลาดังกล่าวเป็นเวลาพักกลางวัน และเป็นเวลาที่รูดรับส่งนักศึกษาแพทย์จากโรงพยาบาล ใหญ่เดินทางเข้ามาส่งนักศึกษาแพทย์ในคณะแพทยศาสตร์ ผลการวิจัยดังกล่าวจะสัมพันธ์ กับเวลาที่นักศึกษาแพทย์มาใช้บริการห้องสมุดเป็นประจำ คือ นิยมมาใช้บริการห้องสมุด เวลาพักกลางวัน รองลงมา นิยมมาใช้ห้องสมุดชั่วโมงที่ไม่มีการสอน คือ ห่างจากการ เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนา หาญพล^๑ วนิตา จินตนาอนุรัตน์^๒ สุณีย์ นัยจันทร์^๓ และรัตนา กระแสชัย^๔ ที่พบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด ในช่วงเวลาที่ห่างจากการเรียน

สำหรับบริการห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์เคยใช้เป็นประจำ ผลการวิจัย ปรากฏว่า บริการที่นักศึกษาแพทย์ใช้มากที่สุด คือ บริการยืม-คืนหนังสือ วารสาร และ โสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของผลิวัลย์ รองสวัสดิ์^๕

^๑ทัศนา หาญพล, "การใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง," หน้า ๑๔๔.

^๒วนิตา จินตนาอนุรัตน์, "การศึกษาปัญหาการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์," หน้า ๘๗.

^๓สุณีย์ นัยจันทร์, "การสำรวจความต้องการของผู้ใช้คณะเภสัชศาสตร์ในประเทศไทย," หน้า ๖๗.

^๔รัตนา กระแสชัย, "ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า ๑๒๔.

^๕ผลิวัลย์ รองสวัสดิ์, "การศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา ๒๕๑๔," หน้า ๔๔.

ทัศนาศา ทัศนาศา^๑ สุณีย์ นัยจันทร์^๒ และรัตนาศา กระแสชัย^๓ ซึ่งพบว่า ผู้ใช้ห้องสมุด ใช้บริการยืมและคืนหนังสือมากที่สุด บริการที่นักศึกษาแพทย์ใช้รองลงมา คือ ใช้บริการสถานที่เพื่อกิจกรรมทางวิชาการอันได้แก่ ใช้ห้องสมุดเป็นที่อภิปรายต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน ทบทวนบทเรียน ใช้สถานที่บางส่วนของห้องสมุด ซึ่งแบ่งเป็นห้องย่อยสำหรับเป็นที่เรียนกลุ่มย่อยในบางวิชา และใช้เป็นที่เรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดสไลด์เทปคำบรรยาย ซึ่งจัดทำเป็นชุดการสอนเป็นชุด ๆ โดยอาจารย์ผู้สอน ส่วนบริการที่นักศึกษาแพทย์ใช้น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับบริการอื่น ๆ ได้แก่ บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องและบริการตรวจวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย สาเหตุที่นักศึกษาแพทย์ใช้บริการสองอย่างนี้น้อยมากอาจจะเป็นเพราะลักษณะการให้บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องที่ห้องสมุดจัดให้ นั้น เป็นการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องจากบทความวารสารวิชาการทางการแพทย์ต่างประเทศเท่านั้น ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่รวบรวมเป็นบทความที่ทันสมัยและเป็นผลการศึกษาเฉพาะกรณีอย่างลึกซึ้ง ส่วนมากข้อมูลเหล่านี้จะนำไปใช้สำหรับการวิจัยและการวินิจฉัยโรคขั้นสูงกว่าการวินิจฉัยโรคเบื้องต้น ผู้ใช้บริการด้านนี้ส่วนใหญ่ คือ อาจารย์ ส่วนนักศึกษาแพทย์นั้นใช้บริการด้านนี้น้อยมาก ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของโคโลแอนน์ และเลวิส^๔ พบว่าผู้ใช้บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องมากที่สุด คือ อาจารย์ ส่วนนักศึกษาแพทย์ใช้น้อยมาก

^๑ทัศนาศา ทัศนาศา, "การใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง," หน้า ๑๔๕.

^๒สุณีย์ นัยจันทร์, "การสำรวจความต้องการของผู้ใช้คณะเภสัชศาสตร์ในประเทศไทย," หน้า ๖๔.

^๓รัตนาศา กระแสชัย, "ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า ๑๓๐.

^๔Colaianni and Lewis, "Reference Services in U.S. Medical School Libraries," p. 273.

สำหรับบริการบรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย มีนักศึกษาแพทย์ใช้บริการค่านี้น้อย สาเหตุประการแรก อาจจะเป็นเพราะทางห้องสมุดไม่ได้แนะนำวิธีการใช้บรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทยให้นักศึกษา ทำให้นักศึกษาแพทย์ไม่ทราบวิธีการใช้ และไม่เห็นประโยชน์จากการใช้บรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย ประการที่สอง อาจเป็นเพราะในคู่มือการใช้ห้องสมุดไม่ได้กล่าวถึงบริการบรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทยไว้ ซึ่งทำให้นักศึกษาจำนวนมากไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการค่านี้นี้ ห้องสมุดควรจะได้แนะนำบริการบรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทยในคู่มือการใช้ห้องสมุด และในเวลาที่มีการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดด้วย ประการสุดท้ายอาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาการใช้บรรณวารสารทางการแพทย์ในระดับปานกลางในเรื่องเกี่ยวกับบัตรบรรณวารสารแต่ไม่มีตัวเล่มวารสาร ต้องเสียเวลารอขอถ่ายเอกสารจากห้องสมุดในกรุงเทพฯ ทำให้นักศึกษาเกิดความไม่สะดวกในการใช้บรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย จึงทำให้นักศึกษาแพทย์ใช้บริการค่านี้น้อย

ประเภทวัสดุห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์เคยใช้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักศึกษาแพทย์เคยใช้วัสดุประเภทหนังสือตำราทางการแพทย์มากที่สุด ตรงกับผลงานวิจัยของรัตนาระแสชัย^๑ ซึ่งพบว่า นักศึกษาแพทย์ปี ๒-๖ ส่วนมากนิยมใช้หนังสือตำราทางการแพทย์ รองลงมา นักศึกษาแพทย์นิยมใช้วารสารภาษาไทย และหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนวัสดุที่นักศึกษาแพทย์ใช้น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับวัสดุอื่นที่ห้องสมุดจัดให้บริการ คือ ไมโครฟิล์ม ซึ่งต่างจากผลงานวิจัยของ บาร์บารา บี. เดวิส^๒ พบว่าผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้ประโยชน์จากไมโครฟิล์มมากที่สุด

ในด้านแรงจูงใจให้นักศึกษาแพทย์มาใช้บริการห้องสมุด ผลปรากฏว่า นักศึกษาส่วนมากมาใช้บริการห้องสมุดเพราะต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ทาง การแพทย์ รองลงมา ต้องการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษ ส่วนที่ต้องการใช้

^๑เรื่องเดียวกัน.

^๒Davis, "User Needs: the Key to Changing Library Services and Policies," p. 197.

เวลาไปกับการอ่านหนังสือมีน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับแรงจูงใจอื่น ๆ ที่ระบุไว้ นอกจากแรงจูงใจต่าง ๆ ที่ระบุไว้ให้นักศึกษาแพทย์เลือกตอบในแบบสอบถามแล้ว นักศึกษาแพทย์ยังได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแรงจูงใจอื่น ๆ คือ มาใช้ห้องสมุดเพื่อจุดหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ห้องสมุดจัดบริการพิเศษให้แก่นักศึกษาแพทย์มาตั้งแต่เริ่มตั้งห้องสมุด คือ ช่วยรับจดหมายและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาแพทย์ โดยห้องสมุดรับจดหมายและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ต่อมาจากแผนกสารบรรณ สำนักงานเลขานุการคณะแพทยศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากว่า แผนกสารบรรณ สำนักงานเลขานุการคณะแพทยศาสตร์ ปิดห้องทำงานเวลา ๑๖.๓๐ น. ทำให้นักศึกษาแพทย์บางคนที่ยังเรียนอยู่ที่โรงพยาบาลสงขลา และโรงพยาบาลหาดใหญ่ ไม่สามารถมารับจดหมายและวัตถุประสงค์ของตนในเวลาราชการ ห้องสมุดจึงได้จัดบริการพิเศษนี้ให้แก่นักศึกษาแพทย์ ทั้งนี้เพราะห้องสมุดปิด ๒๑.๐๐ น.

๒. ปัญหาของนักศึกษาแพทย์ในการใช้บริการ วัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นต่าง ๆ จากสมมติฐานที่วางไว้ว่า นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาในการใช้บริการห้องสมุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้บริการบางประเภทในระดับน้อย และบริการบางประเภทในระดับปานกลาง ส่วนบริการที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับมาก มีเพียง ๔ บริการ ได้แก่ หนังสือตำราภาษาไทยจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ ไม่ทราบแหล่งที่เก็บวิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีอยู่ในห้องสมุด หนังสือพิมพ์ไม่อยู่กับที่ และไม่ทราบว่าห้องสมุดมีสื่อทัศนวัสดุประเภทใดบ้าง ซึ่งจะอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาทั่วไปในการใช้บริการห้องสมุดในระดับน้อย ยกเว้นปัญหาเกี่ยวกับจำนวนหนังสือ วารสารที่หายากแต่ละครั้งน้อยเกินไป และปัญหาค่าถ่ายเอกสารมีราคาแพง ซึ่งนักศึกษาแพทย์ประสบในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะจำนวนหนังสือวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุดมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาแพทย์ ดังจะเห็นได้ว่า ความต้องการของนักศึกษาแพทย์ในเรื่องหนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และวารสารทางวิชาการภาษาไทย อยู่ในระดับมาก แต่ห้องสมุดไม่สามารถจัดหาหนังสือ วารสารมาให้บริการได้เต็มที่ตามที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะห้องสมุดได้รับงบประมาณที่จำกัด นอกจากนี้ หนังสือตำราและวารสารทางการแพทย์

แพทย์ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ในประเทศแถบยุโรปและอเมริกา จึงทำให้มีราคาแพง ส่วนหนังสือและวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย ปัจจุบันมีการผลิตจำนวนน้อยมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าว จำนวนหนังสือตำราและวารสารทางการแพทย์ในห้องสมุดจึงมีน้อย ห้องสมุดจึงจำเป็นต้องจำกัดจำนวนสิ่งพิมพ์ในการให้ยืมแต่ละครั้งไม่เกิน ๓ เล่ม ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอส ซี ดีร์ และเอส เค อนานท์^๑ พบว่าห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่ยังขาดแคลนวรรณกรรมทางการแพทย์ จึงทำให้มีการจำกัดจำนวนสิ่งพิมพ์ในการให้ยืม โดยกำหนดให้นักศึกษาแพทย์ยืมหนังสือได้ครั้งละไม่เกิน ๓ เล่ม และยังได้พบว่าในห้องสมุดแพทย์บางแห่งกำหนดให้นักศึกษาแพทย์ยืมหนังสือได้ครั้งละเพียงหนึ่งเล่มเท่านั้น

สำหรับปัญหาค่าถ่ายเอกสารมีราคาแพง ซึ่งนักศึกษาแพทย์ประสบในระดับปานกลางนั้น เป็นเพราะห้องสมุดต้องเช่าเครื่องถ่ายเอกสารมาให้บริการ ซึ่งบริษัทคิดค่าเช่า รวมทั้งค่าบริการรักษาและซ่อมแซมเครื่องค่อนข้างแพง ห้องสมุดจึงต้องคิดค่าถ่ายเอกสารในราคา ๑.๒๔ บาทต่อแผ่น และไม่สามารถลดราคาค่าถ่ายเอกสารลงต่ำกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยกเว้นห้องสมุดมีเครื่องถ่ายเอกสารเองโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า

ปัญหาด้านสถานที่และครุภัณฑ์ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสถานที่และครุภัณฑ์ไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญในการมาใช้บริการห้องสมุด ดังจะเห็นได้ว่า ปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกปัญหา

ปัญหาในการใช้หนังสือตำรา และหนังสือทั่วไปทางการแพทย์ ผลปรากฏว่านักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ ปัญหาในเรื่องหนังสือที่ต้องการอยู่ในสภาพเก่าชำรุด การจัดเรียงหนังสือสับสน ยากแก่การค้นหา และปัญหาไม่ทราบวิธีค้นหาหนังสือเล่มที่ต้องการ ซึ่งผลการวิจัยนี้ตรงกับผลการวิจัยของรัตนากระแสชัย^๒ ซึ่งพบว่าปัญหาสองประการหลังเป็นปัญหาระดับน้อย

^๑Dhir and Anand, "Survey of Medical School Libraries in South East Asia," p. 315.

^๒รัตนากระแสชัย, "ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร มหวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า ๔๗.

สำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒-๖ ส่วนปัญหาหนังสือที่ต้องการอยู่ในสภาพเก่าชำรุด ปรากฏผลต่างจากผลการวิจัยของรัตน กระแสชัย^๑ ซึ่งพบว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง สำหรับนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การที่ปัญหาดังกล่าวข้างต้นเป็นปัญหาในระดับน้อยสำหรับนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจจะเป็นเพราะบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้ความช่วยเหลือ และเป็นกันเองกับนักศึกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหา เกี่ยวกับการค้นหาหนังสือเล่มที่ต้องการ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ^{มักจะ} ~~มักจะ~~ช่วยเหลือ และค้นหาให้เสมอ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมกาให้บริการของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จึงทำให้ปัญหาในเรื่องนี้อยู่ในระดับน้อย และไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญสำหรับนักศึกษาแพทย์ นอกจากนี้ห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีอายุการจัดตั้ง น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดโรงเรียนแพทย์บางแห่งในกรุงเทพมหานคร และห้องสมุดแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนั้นหนังสือจึงอยู่ในสภาพใหม่ ซึ่งนักศึกษาแพทย์ เห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับหนังสือเก่าชำรุดเป็นปัญหาในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาอื่น ๆ

สำหรับปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับมาก มีเพียงปัญหาเดียว คือ ปัญหาหนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาไทยมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตน กระแสชัย^๒ ซึ่งพบว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒-๖ ประสบปัญหาหนังสือตำรา และหนังสือทั่วไปทางการแพทย์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่าประเทศไทยยังมีการผลิตสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์ในประเทศค่อนข้างน้อย หนังสือตำราและหนังสือทั่วไปทางการแพทย์ส่วนมากสั่งซื้อจากประเทศทางตะวันตก จึงทำให้จำนวนตำราทางการแพทย์ภาษาไทยในห้องสมุดมีน้อย

ปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิงในระดับน้อยทุกปัญหา ซึ่งผลการวิจัยนี้ตรงกับผลการวิจัยของรัตน กระแสชัย^๓

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๓.

^๓ รัตน กระแสชัย, "ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า ๔๗.

ซึ่งพบว่า ทั้งนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ และชั้นปีที่ ๒-๖ ประสบปัญหาในการใช้หนังสืออ้างอิง อยู่ในระดับน้อย

ปัญหาในการใช้วารสารทางวิชาการ นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาในระดับ น้อย และระดับปานกลาง ปัญหาในระดับน้อย คือ ไม่ทราบวิธีค้นหาวารสารฉบับที่ต้องการ การจัดเรียงวารสารสับสนยากแก่การค้นหา และวารสารภาษาอังกฤษที่ห้องสมุดบอกรับ ไม่เพียงพอ สำหรับปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ วารสารวิชาการส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษและวารสารวิชาการภาษาไทยมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ ผลการวิจัย นี้ตรงกับผลการวิจัยของรัตนา กระแสชัย^๑ พบว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒-๖ ประสบ ปัญหาทั้งสองในระดับปานกลาง การที่วารสารภาษาไทยมีจำนวนไม่เพียงพออาจเนื่องจาก ในประเทศมีการผลิตวารสารทางการแพทย์เฉพาะสาขาวิชาจำนวนน้อย ปัจจุบันห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ มีวารสารวิชาการทางการแพทย์ภาษาไทยเพียง ๑๐๐ รายการเท่านั้น ในขณะที่วารสารวิชาการทางการแพทย์ภาษาอังกฤษมีจำนวนถึง ๔๔๔ รายการ ห้องสมุด ไม่มีนโยบายที่จะบอกรับวารสารซ้ำซ้อน กล่าวคือ จะบอกรับวารสารรายชื่อละ ๑ ฉบับ เท่านั้น นอกจากนี้ นักศึกษาพยาบาลซึ่งมาใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ นิยมใช้วารสาร วิชาการภาษาไทยในการเขียนรายงาน จึงทำให้วารสารวิชาการภาษาไทย มีจำนวนไม่ เพียงพอ ซึ่งนักศึกษาแพทย์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะกำหนดวันในการให้ยืมให้น้อยลง เดิมอนุญาตให้ยืมได้ ๗ วัน ให้ลดเหลือ ๓ วัน สำหรับวารสารวิชาการส่วนใหญ่เป็นภาษา อังกฤษ ซึ่งเป็นปัญหาระดับปานกลางสำหรับนักศึกษาแพทย์นั้นเป็นเพราะ นักศึกษาแพทย์ ไม่นิยมอ่านวารสารวิชาการทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ อาจจะเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์ ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านภาษาอังกฤษ เมื่ออ่านแล้วไม่เข้าใจจึงไม่นิยมอ่านวารสารวิชาการทาง การแพทย์ภาษาอังกฤษทั้ง ๆ ที่ข่าวสารและข้อมูลทางการแพทย์ที่ทันสมัย รายงานการวิจัย การค้นพบโรค วิธีการรักษาโรคใหม่ ๆ ส่วนมากมักจะตีพิมพ์ลงในวารสารวิชาการ ทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ ห้องสมุดจึงต้องบอกรับวารสารวิชาการทางการแพทย์ภาษา อังกฤษมากกว่าภาษาไทย ซึ่งไม่ค่อยจะตีพิมพ์ในประเทศไทย

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๔.

ปัญหาอีกประการที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับปานกลาง คือ วารสารย้อนหลัง ไม่เพียงพอ สาเหตุเพราะห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพิ่งจัดตั้งได้ไม่นาน จึงทำให้ห้องสมุดไม่สามารถจัดหาวารสารย้อนหลังมาให้บริการได้ แต่อย่างไรก็ตามห้องสมุดได้พยายามจัดหาวารสารย้อนหลังในรูปแบบไมโครฟิล์มมาให้บริการเท่าที่งบประมาณจะอำนวยให้

นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาเกี่ยวกับวารสารสาระสังเขปมีจำนวนไม่เพียงพอ กับความต้องการในระดับน้อย และปัญหาไม่ทราบวิธีใช้วารสารสาระสังเขปเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะห้องสมุดขาดการแนะนำวิธีการใช้วารสารสาระสังเขปในคู่มือการใช้ห้องสมุด และไม่ได้แนะนำวิธีการใช้วารสารสาระสังเขปในเวลาที่มีการประชุมเทศกาลการใช้ห้องสมุดแต่อย่างใดเลย ห้องสมุดควรที่จะอธิบายวิธีการใช้วารสารสาระสังเขปไว้ในคู่มือการใช้ห้องสมุด หรืออาจจะพูดถึงวารสารสาระสังเขปและวิธีการใช้ให้นักศึกษาแพทย์ได้ทราบในเวลาที่มีการจัดประชุมเทศกาลการใช้ห้องสมุด

ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาล พบว่าปัญหาที่นักศึกษาแพทย์ประสบในระดับมาก คือ ไม่ทราบแหล่งที่เก็บวิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาล ผลการวิจัยนี้ต่างจากผลการวิจัยของ รัตนา กระแสชัย^๑ ซึ่งพบว่านักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประสบปัญหาดังกล่าวในระดับปานกลาง การที่นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาในเรื่องดังกล่าวในระดับมาก เป็นเพราะห้องสมุดยังบกพร่องในเรื่องระบบการจัดเก็บวิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาล จากการสำรวจบริการของห้องสมุด ได้พบว่าห้องสมุดจัดเก็บวิทยานิพนธ์ไว้ในระบบชั้นปิดในตู้เหล็ก ซึ่งอยู่ในห้องทำงานของบรรณารักษ์ และจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้บนชั้นเหล็กซึ่งอยู่ในห้องทำงานของบรรณารักษ์เช่นเดียวกัน นักศึกษาแพทย์จึงไม่ทราบว่าห้องสมุดเก็บสิ่งพิมพ์ดังกล่าวไว้ที่ใด และเมื่อต้องการใช้สิ่งพิมพ์ดังกล่าวก็ต้องติดต่อบรรณารักษ์เพื่อให้หยิบให้ ทำให้ไม่สะดวก และเป็นปัญหาสำหรับนักศึกษาแพทย์

^๑รัตนา กระแสชัย, "ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า ๑๓๔.

ปัญหาการใช้หนังสือพิมพ์และคู่มือการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์ ปรากฏว่า ปัญหาในระดับมาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไม่อยู่กับที่ ทั้งนี้เพราะห้องสมุดบอกรับหนังสือพิมพ์น้อยฉบับ แต่มีผู้ใช้จำนวนมาก และมีผู้ใช้หนีบไปใช้ตามโต๊ะต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ไม่สามารถดูแลและคอยเก็บเข้าที่ไว้ได้ถึง เมื่อนักศึกษาต้องการใช้จึงไม่พบหนังสือพิมพ์ในที่เก็บ สำหรับปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ คู่มือการใช้ห้องสมุดไม่ดี และหนังสือพิมพ์มีจำนวนน้อยฉบับ ไม่เพียงพอกับความต้องการ การที่นักศึกษาเห็นว่าคู่มือการใช้ห้องสมุดไม่ดีอาจเป็นเพราะขาดคำอธิบายวิธีใช้สิ่งพิมพ์อ้างอิงที่ยากแก่การใช้ เช่น Index Medicus หนังสือทำเนียบนาม วารสารสาระสังเขป เป็นต้น นอกจากนี้ยังขาดการระบุแหล่งที่เก็บวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดด้วย ดังปรากฏในข้อเสนอแนะของนักศึกษาแพทย์ที่ว่า คู่มือการใช้ห้องสมุดควรระบุแหล่งที่เก็บวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ด้วย เช่น แหล่งที่เก็บวิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์

ปัญหาการใช้วารสารทางการแพทย์ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้อยู่ในระดับน้อยเกือบทั้งหมด ยกเว้นปัญหามีบัตรบรรณวารสารแต่ไม่มีตัวเล่มวารสาร ซึ่งเป็นปัญหาในระดับน้อย และปานกลางเท่ากัน เหตุที่ห้องสมุดมีบัตรบรรณวารสารแต่ไม่มีตัวเล่มวารสาร เนื่องจากแต่เดิมการจัดทำบรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย ห้องสมุดไม่ได้ทำเองเพราะขาดบุคลากร โดยเฉพาะบรรณารักษ์ที่จะรับผิดชอบในการจัดทำห้องสมุดจึงขอความร่วมมือจากหอสมุด คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยขอบัตรร่างบรรณวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย นำไปจัดพิมพ์ เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ทราบว่า มีบทความทางการแพทย์เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง ได้ตีพิมพ์ในวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย ผู้ใช้จะยังสามารถติดตามได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าทางห้องสมุดไม่มีตัวเล่มวารสาร แต่ทางห้องสมุดได้พยายามแก้ปัญหาให้ผู้ใช้ห้องสมุด โดยการยืมระหว่างห้องสมุดในรูปการขอยืมเอกสารจากห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่

ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาเกี่ยวกับไม่ทราบว่าห้องสมุดมีโสตทัศนวัสดุประเภทใดบ้าง ซึ่งแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าห้องสมุดขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบในเรื่องของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการ จึงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบ นอกจากนี้ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาไม่สามารถ

ค้นหาเทปบรรยายที่ต้องการได้ และปัญหาการจัดเก็บสไลด์ไม่สะดวกแก่การหยิบมาใช้
ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดเก็บเทปบรรยายและสไลด์ในระบบชั้นปิด
ในตู้เหล็ก นักศึกษาแพทย์ไม่สามารถหยิบใช้ได้ด้วยตนเอง ต้องบอกบรรณารักษ์หรือ
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อหยิบให้ จึงก่อให้เกิดความไม่สะดวกและเป็นปัญหาในการใช้บริการ
แก่นักศึกษาแพทย์

ปัญหาด้านบุคลากร นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับน้อยทุกปัญหา
ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ ๓๔ คือ บุคลากรมีความเหมาะสมมาก

๓. ในเรื่องความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์ ผลปรากฏว่า
นักศึกษาแพทย์มีความต้องการในบริการส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง ส่วนบริการที่ต้องการ
ในระดับมากได้แก่ บริการยืม-คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด
เมื่อมีปัญหา บริการหนังสือจอง และบริการแนะนำการใช้วารสาร ซึ่งผลการ
วิจัยนี้ตรงกับผลการวิจัยของรัตน กระแสชัย^๑ ในบางด้าน คือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่
๒-๖ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความต้องการบริการยืม-คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
บริการหนังสือจองในระดับมาก แต่บริการแนะนำการใช้วารสารทางการแพทย์ใน
ระดับปานกลางค่อนข้างมาก

สำหรับบริการที่นักศึกษาแพทย์ต้องการในระดับน้อย ได้แก่ บริการยืม-
ระหว่างห้องสมุด บริการหนังสือเช่า และบริการแนะนำการใช้หนังสืออ้างอิง เหตุผล
ที่นักศึกษาแพทย์ต้องการใช้บริการเหล่านี้ในระดับน้อย เพราะบริการยืมระหว่างห้องสมุด
ส่วนใหญ่เป็นบริการยืมระหว่างห้องสมุดในรูปการขอถ่ายเอกสาร บทความทางการแพทย์
จากวารสารต่างประเทศ และวารสารภาษาไทย ซึ่งไม่มีในห้องสมุด นักศึกษาแพทย์ไม่ค่อย
ได้ใช้วารสารต่างประเทศ ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักศึกษาใช้ประกอบการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ใน
หนังสือตำราและหนังสือทั่วไปทางการแพทย์ ดังนั้นความต้องการในเรื่องนี้จึงอยู่ในระดับน้อย

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๐.

ความต้องการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้น ผลปรากฏว่า นักศึกษาแพทย์ มีความต้องการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง วัสดุสิ่งพิมพ์ บางประเภท ซึ่งนักศึกษาแพทย์ต้องการในระดับมาก ได้แก่ หนังสือตำราทางการแพทย์ ภาษาไทย และอังกฤษ วารสารวิชาการทางการแพทย์ภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ ส่วนวัสดุสิ่งพิมพ์ซึ่งนักศึกษาแพทย์ต้องการในระดับน้อย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารสาระสังเขป และทำเนียบนาม

สำหรับประโยชน์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับ ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับความต้องการ ยกเว้นในเรื่องทำเนียบนาม และหนังสือพิมพ์ ซึ่งนักศึกษาแพทย์ได้รับประโยชน์ปานกลาง แต่มีความต้องการในระดับน้อย และระดับมากตามลำดับ ทั้งนี้เพราะหนังสือทำเนียบนาม เป็นหนังสืออ้างอิงประเภทหนึ่ง นักศึกษาแพทย์จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้บ่อยนัก ความ ต้องการใช้จึงมีน้อย แต่เนื่องจากหนังสืออ้างอิงเป็นสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นสำหรับการค้นคว้า นักศึกษาแพทย์จึงมีความเห็นว่าทำเนียบนามให้ประโยชน์มากในระดับปานกลาง ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาแพทย์มีความต้องการใช้หนังสือพิมพ์ในระดับมาก เนื่องจากเพื่อติดตาม ข่าวความเคลื่อนไหวในเรื่องต่าง ๆ ของบ้านเมือง แต่นักศึกษาแพทย์ได้รับประโยชน์ จากหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลางเท่านั้น

นอกจากความต้องการของนักศึกษาแพทย์ในบริการที่จัดให้เป็นประจำแล้ว นักศึกษาแพทย์ยังต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีก ความต้องการในบริการ เพิ่มเติมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด อันได้แก่ ต้องการให้ห้องสมุดจัดให้มีการสอนการใช้ห้องสมุดแพทย์ และการค้นข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์ ต้องการให้ห้องสมุดแจ้ง ข่าวสารทางวิชาการไปตีพิมพ์ที่ภาควิชาในคณะแพทยศาสตร์ และจัดทำรายชื่อนหนังสือใหม่พร้อมบรรณนิทัศน์ จัดนิทรรศการหนังสือใหม่ และนิทรรศการทางวิชาการเป็นประจำ ถ้ายำเนาหน้าสารบัญของวารสารทางการแพทย์ภาษาไทยฉบับล่าสุด เพื่อใส่แฟ้มไว้ให้บริการในห้องสมุด และเพิ่มโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์

๔. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาแพทย์ต่อบริการวัสดุสิ่งพิมพ์ และคู่มือช่วยการค้นต่าง ๆ

นักศึกษาแพทย์มีความเห็นว่า บริการทั่วไปของห้องสมุดส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมปานกลาง สำหรับบริการที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ บริการยืม-คืน หนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการแนะนำ การใช้ห้องสมุดเมื่อมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ ๑๖ ปัญหาในการ ยืม-คืนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย

สำหรับบริการที่มีความเหมาะสมในระดับน้อย มีเพียงบริการเดียว คือ บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง ทั้งนี้เพราะนักศึกษาแพทย์ใช้บริการด้านนี้น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ ๑๓

นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สถานที่และครุภัณฑ์มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการถ่ายเทของอากาศและความสะอาด ซึ่งนักศึกษาแพทย์ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ ๑๗ นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่และครุภัณฑ์ในระดับน้อย

ความเหมาะสมเกี่ยวกับวัสดุสิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในด้านความทันสมัย ขอบเขตเนื้อหา จำนวน การจัดเก็บ และประโยชน์ของวัสดุ สิ่งพิมพ์และคู่มือช่วยค้น อยู่ในระดับปานกลางเกือบทั้งหมด ยกเว้นเพียงอย่างเดียว คือ จำนวนหนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาไทย มีความเหมาะสมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยในตารางที่ ๑๘ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาหนังสือตำราภาษาไทยมีจำนวน ไม่เพียงพอกับความต้องการในระดับมาก

ความเหมาะสมในด้านบุคลากร นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บุคลากร ห้องสมุดมีความเหมาะสมในระดับมาก กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีความกระตือรือร้นใน การให้บริการ มีมารยาท และอัธยาศัยดีมาก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับคำตอบของ นักศึกษาแพทย์ในการมาใช้บริการห้องสมุด เพราะเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็น กันเองดีมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของบาร์บารา ซี. เดวิส ที่ว่าบริการของห้องสมุดจะบรรลุวัตถุประสงค์ ถ้าบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมี มนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับผู้ใช้

ในด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามี
ความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกเรื่อง

สรุปโดยส่วนรวม เกี่ยวกับความเหมาะสมในบริการ วัสดุสิ่งพิมพ์ และ
คู่มือช่วยค้นต่าง ๆ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากและ
ปานกลางเกือบทั้งหมด ยกเว้นบริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง และจำนวนหนังสือ
ตำราทางการแพทย์ภาษาไทย มีความเหมาะสมในระดับน้อย

๕. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

นักศึกษาแพทย์บางคนให้ข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรคิดเครื่องปรับอากาศ
ซึ่งจะช่วยให้มีผู้มาใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น นักศึกษาแพทย์บางคนให้ข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่ม
ค่าปรับตามอัตราอนุกรมเรขาคณิต คือ วันแรก ๑ บาท วันที่สอง วันที่สาม วันที่สี่
๒ บาท ๔ บาท และ ๘ บาทตามลำดับ นอกจากนี้นักศึกษาแพทย์บางคนได้ให้ข้อเสนอ
แนะว่า ห้องสมุดไม่ควรเคร่งครัดเกี่ยวกับการแต่งกายของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษา
ผู้หญิง ควรจะอนุญาตให้สวมกางเกงมาใช้ห้องสมุดได้นอกเวลาราชการ การเคร่งครัด
เกี่ยวกับการแต่งกายของผู้ใช้ห้องสมุดนี้ ประธานกรรมการห้องสมุดและอาจารย์ในคณะ
แพทยศาสตร์หลายท่านมีความเห็นว่า ผู้ใช้ห้องสมุดโดยเฉพาะนักศึกษาแพทย์ ควรแต่งกาย
ให้เรียบร้อย เพราะห้องสมุดเป็นสถานที่ราชการ ดังนั้นประธานกรรมการห้องสมุด จึง
ออกคำสั่งให้นักศึกษาที่มาใช้ห้องสมุดทุกคนแต่งกายให้เรียบร้อย นักศึกษาหญิงให้สวม
กระโปรงในเวลามาใช้ห้องสมุด นักศึกษาชายห้ามใส่รองเท้าแตะ และห้ามปล่อยชายเสื้อ

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ และความต้องการในบริการของ
นักศึกษาแพทย์ ห้องสมุดสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงบริการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้อง
คลึงกับความต้องการของนักศึกษาแพทย์ ดังนี้

๑. นักศึกษาแพทย์ประสบปัญหาเกี่ยวกับจำนวนหนังสือ วารสารที่ให้มี
แต่ละครั้งน้อยเกินไป ทั้งนี้เพราะจำนวนหนังสือ วารสาร ที่มีอยู่ในห้องสมุดมีจำนวนน้อย
ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาแพทย์ ดังจะเห็นได้ว่า ความต้องการของนักศึกษา
แพทย์ในเรื่องหนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และวารสารวิชาการ
ทางการแพทย์ภาษาไทยอยู่ในระดับมาก ห้องสมุดควรปรับปรุง โดยพิจารณาจัดสรร

เงินงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือวารสารทางการแพทย์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อจะได้มีหนังสือ วารสาร ให้นักศึกษาแพทย์ยืมมากขึ้น ในกรณีงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอในการจัดซื้อหนังสือ บรรณารักษ์และคณะกรรมการ ห้องสมุด ควรร่วมมือกันด้วยการพยายามหาทุนสนับสนุนจากภายนอก เช่น จากบริษัทผลิทยา องค์การระหว่างประเทศ หรือจากสมาคมศิษย์เก่าแพทย์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ห้องสมุดอาจจะเปลี่ยนแปลงระเบียบการยืมสิ่งพิมพ์ใหม่ โดยเพิ่ม จำนวนหนังสือ วารสารที่ให้ยืมแต่ละครั้งให้มากขึ้น แต่กำหนดวันยืมให้สั้นลง จากเดิม ๗ วัน เป็น ๓ วัน

๒. ห้องสมุดควรปรับปรุงค่าถ่ายเอกสารที่มีราคาแพงให้มีราคาถูกลง โดย อาจจะเช่าเครื่องถ่ายเอกสารจากบริษัทที่คิดค่าเช่าถูก และมีคุณภาพเท่าเทียมกัน หรือ อาจจะตั้งงบประมาณจัดซื้อเครื่องถ่ายเอกสารประจำห้องสมุด ซึ่งต้นทุนในการถ่ายเอกสาร อาจจะถูกกว่าในระยะยาว

๓. ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนหนังสือตำราทางการแพทย์ภาษาไทยให้มีจำนวน มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาแพทย์ บรรณารักษ์ควรพยายาม สืบค้นกับหน่วยงานที่มีการผลิตและจำหน่ายตำราทางการแพทย์ภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอ เช่น โครงการตำราศิริราช สำนักพิมพ์กรุงเทพฯ เวชสาร ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัย เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบข่าวความเคลื่อนไหวในการผลิตหนังสือตำราทางการแพทย์ ภาษาไทยใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดหาหนังสือตำราทางการแพทย์ ภาษา ไทย

๔. ปัจจุบันห้องสมุดยังไม่มีระบบการจัดเก็บวิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาล จึงทำให้นักศึกษาเกิดปัญหาในการใช้วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล ในระดับมาก ซึ่ง ห้องสมุดควรปรับปรุงการจัดเก็บวิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์รัฐบาลให้ดีกว่านี้ ควรมีบัตรรายการ วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทราบว่า ห้องสมุดมีวิทยานิพนธ์ของ ใครบ้าง และเก็บไว้ที่ใด บรรณารักษ์ควรแจ้งให้นักศึกษาทราบเมื่อมีการปฐมนิเทศการ ใช้ห้องสมุด

๕. ในเรื่องหนังสือพิมพ์ไม่อยู่กับที่นั้น ห้องสมุดควรให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคอยติดตามเก็บหนังสือพิมพ์ที่มีผู้ใช้หยิบไปใช้ตามโต๊ะนั่งอ่าน กลับมาไว้ที่แขวนหนังสือพิมพ์ให้บ่อยครั้งขึ้น ในกรณีที่ห้องสมุดมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ห้องสมุดอาจจะติดป้ายประกาศขอความร่วมมือจากผู้ใช้ให้นำหนังสือพิมพ์เก็บเข้าที่เมื่อใช้เสร็จแล้ว ซึ่งอาจจะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้บ้าง

๖. ห้องสมุดควรแนะนำวิธีการใช้ทรัพยากรวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย และวิธีการใช้วารสารสาระสังเขปในเวลาที่มีการประชุมนิเทศการใช้ห้องสมุด หรืออาจจะแนะนำโดยอธิบายไว้ในคู่มือการใช้ห้องสมุดก็ได้

๗. ในคู่มือห้องสมุด ควรจะมีคำอธิบายวิธีใช้สิ่งพิมพ์อ้างอิงที่ยากแก่การใช้ เช่น Index Medicus ทำเนียบนาม วารสารสาระสังเขป และที่สำคัญควรที่จะระบุแหล่งที่เก็บวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดด้วย

๘. ห้องสมุด ควรจะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในบริการโลหิตศนวัสดุ ให้นักศึกษาแพทย์ได้ทราบว่าห้องสมุดมีโลหิตศนวัสดุประเภทใดบ้าง พร้อมทั้งจะให้บริการ โดยอาจจะระบุไว้ในคู่มือการใช้ห้องสมุด หรือนำรายชื่อเทปก่าบรรยาย รายการโลหิตศนวัสดุไปติดประกาศที่ป้ายประกาศให้นักศึกษาแพทย์ได้ทราบ เพื่อนักศึกษาแพทย์จะได้มาใช้บริการได้ทั่วถึงกัน

๙. ห้องสมุด ควรจัดบริการเพิ่มตามผลการวิจัยในตารางที่ ๓๑ เพื่อสนองความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์ โดยอาจจะจัดบริการ ซึ่งนักศึกษาแพทย์ต้องการมากเป็นอันดับแรกก่อน คือ จัดให้มีการสอนการใช้ห้องสมุดแพทย์และการค้นข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์ รองลงมา จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่พร้อมบรรณนิทัศน์และแจ้งข่าวสารทางวิชาการไปติดประกาศที่ภาควิชาในคณะแพทยศาสตร์ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

นอกจากผลการวิจัยและแนวทางในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีข้อเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ความร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ในระหว่างห้องสมุดทางการแพทย์ในประเทศ เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นการช่วยประหยัดเวลาในการทำงานของบรรณารักษ์ และช่วยประหยัดบุคลากร เช่น ร่วมมือกันจัดทำคู่มือแนะนำการใช้สิ่งพิมพ์อ้างอิง และคู่มือช่วยค้นแต่ละประเภท ได้แก่ คู่มือการใช้ Index Medicus จัดรวบรวมบรรณานุกรมวารสารทางการแพทย์ภาษาไทย พิมพ์เป็นเล่ม และจัดส่งให้ห้องสมุดแต่ละแห่งเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งวิธีดังกล่าวช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และเป็นการประหยัดเวลาของบรรณารักษ์ในแต่ละห้องสมุดด้วย

๒. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาแพทย์มีความต้องการใช้หนังสือและวารสารทางการแพทย์ภาษาไทยอย่างมาก ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการแพทย์ เช่น สถาบันการศึกษาแพทยศาสตร์ แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย สมาคมโรคเฉพาะทาง ซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพโดยตรงทางการแพทย์ ควรจะได้ร่วมมือกันส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือและวารสารวิชาการทางการแพทย์ภาษาไทยให้มากขึ้น และได้มาตรฐาน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์แก่การศึกษาแพทยศาสตร์ต่อไป

๓. สถาบันที่มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ควรจะเปิดสอนวิชาวรรณกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างกว้างขวาง อาจจะเชิญบุคคลที่อยู่ในวงการแพทย์ มาร่วมทำการสอนด้วย เพื่อจะได้อธิบายถึงวรรณกรรมทางการแพทย์ได้ดียิ่งขึ้น อันจะช่วยให้นักศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริงเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

๔. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย อาจจะขอความร่วมมือจากแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย หรือสถาบันที่มีการเรียนการสอนสาขาแพทยศาสตร์ให้เข้ามามีส่วนในการจัดอบรมบรรณารักษ์ของห้องสมุดเฉพาะทางทางการแพทย์ เพื่อให้บรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะทางทางการแพทย์ได้มีความรู้พื้นฐานทางการแพทย์ ศัพท์เฉพาะทางทางการแพทย์ ซึ่งจะช่วยให้บรรณารักษ์สามารถนำไปใช้ประกอบในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่นักศึกษาแพทย์และผู้ใช้ห้องสมุดทางการแพทย์กลุ่มอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะปัญหาของนักศึกษาแพทย์ในการใช้บริการห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยกำหนดเฉพาะนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๓-๖ เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะได้มีการศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดกลุ่มอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ อาจารย์แพทย์ อาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาล และบุคลากรทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น แพทย์ทันตแพทย์ เทคนิคการแพทย์ และพยาบาลประจำการ ที่มาใช้บริการของห้องสมุด คณะแพทยศาสตร์แห่งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับมาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาและความต้องการของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม เพราะในกลุ่มผู้ใช้แต่ละประเภท ย่อมจะมีปัญหาและความต้องการในบริการที่แตกต่างกันเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการจัดเสนาบริการตามความต้องการของผู้ใช้ทุกประเภท ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยส่วนรวมต่อไป

สำหรับห้องสมุดทางการแพทย์ และห้องสมุดศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพแห่งอื่น ๆ ก็ควรจะได้ศึกษาถึงปัญหาและความต้องการในบริการของผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละกลุ่มด้วย เพื่อจะได้้นำผลการวิจัยมาศึกษาเปรียบเทียบถึงปัญหาและความต้องการในบริการที่เหมือนกันและแตกต่างกันของผู้ใช้กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะทำได้ข้อสรุปที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ควรมีการวิจัยในแง่ของผู้ให้บริการในห้องสมุดทางการแพทย์ ด้วย การเก็บข้อมูลจากบุคลากรผู้ให้บริการในห้องสมุดทางการแพทย์ทุกแห่ง เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการห้องสมุดอีกด้านหนึ่ง